

DIVADELNÍ NOVINY

1. Pocta dvousetletému současníkovi

02.04.2024 Divadelní noviny - Lenka Šaldová

strana: 4 rubrika: Kritika

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: Ostravě (7); divadla (3); Jiří (3); opery (3); cyklus (2); divadlo (2); Nekvasil (2); operní (2); ostravského (2); ostravských (2); Smetanovský (2); Divadlem; Habart; Jakub; Jakuba; Jiřího; Jiřímu; Klecker; Kleckera; Marka; moravskoslezského; Národního; Nekvasila; Nekvasilovi; operního; Ostrava; Ostravská; ostravské; Šedivého

Téměř čtyři tisíce diváků, z toho dvě stě padesát ze zahraničí, navštívilo **Smetanovský operní cyklus** v **Ostravě**, který začal 2. března, v den 200. výročí narození Bedřicha Smetany, představením jeho první opery Braniboři v Čechách. Osm dokončených Smetanových oper v devíti dnech, z toho šest vlastních inscenací **Národního divadla moravskoslezského** a jedna v koprodukci s Plzní. A na závěr koncertní provedení Libuše.

A byl to zážitek. Protože Smetanovy **opery** v **Ostravě** zjevně nenastudovali z povinné úcty k velikánovi minulosti, ale s důvěrou, že jsou jeho díla aktuální a inspirativní dodnes. Inscenátoři přitom nehledají prvoplánové paralely s dnešními politickými či společenskými poměry, nepřicházejí s provokativními myšlenkovými koncepcemi.

Ale nacházejí ve Smetanových operách příběhy lidí, jejichž sny, touhy, lásky, radosti i strasti jsou stejné jako ty, které prožíváme my dnes. A opravdu: ukazuje se, že tím jsou Smetanovy opery veskrze současné, ať už zpracovávají historickou látku, legendy, inspirují se francouzskou salonní konverzačkou, nebo vesnickým prostředím.

Smetana existenciální

Výše napsané ovšem neznamená, že by inscenátoři nepřinášeli překvapivý výklad díla, překvapivá jevištní řešení. Nejvíce se od inscenační tradice odklonil slovinický režisér a scénograf Rocc ve Dvou vdovách, když za suverenitou Karolíny, která jako vdova samostatně vládne svému panství, objevil trauma osamělé ženy, utápějící své nenaplněné touhy v alkoholu. Ztrácí tak zábrany a zjevně jí více než láska chybí sex. Přichází jí tak vhod Ladislav, ale pěkně vyzývavě doráží i na Mumlala. Soňa Godarská frustraci perfektně zahraje a vyzpívá.

To je mimochodem základ úspěchu většiny **ostravských** smetanovských inscenací, hudební nastudování jde ruku v ruce s jevištním, zpěv s hereckou akcí.

Není divu, že Anežka nebere Karolínin zájem o Ladislava jen jako škádlení a hru – ve vztahu sester je znát skutečná řevnivost, jedna druhou umí i pořádně ranit, zasáhnout na slabém místě: Veronika Rovná coby Anežka hezky paroduje přioopilou Karolínu. V salonu mají rakve (aby nezapomněly?), Mumlal (jak ho hraje František Zahradníček) je pěkný macho. Ladislav když to vidí, radši nakonec uteče... Rocc prostě našel v komediálních Dvou vdovách silný existenciální rozměr.

Smetana hravý

Smetanovský operní cyklus začal **Jiří Nekvasil**, režisér a ředitel **divadla**, připravovat v roce 2014. Tehdy nastudoval Čertovu stěnu, poté ještě Branibory v Čechách, Hubičku a Prodanou nevěstu. Jakkoli jsou to díla rozmanitá, Nekvasilovy inscenace spojuje hravost a smysl pro divadelní metaforu.

A pokud nějaké téma, tak nespíše česká národní povaha. Zvláště patrné je v Prodané nevěstě. **Ostravská** inscenace týmu **Jiří Nekvasil** – Daniel Dvořák navazuje na tu pražskou z roku 2004. Přiznávám, tehdy jsem si s ní nevěděla rady. Všechny ty akce cvičenců Sokola i rituály s pivem mi připadaly naroubované zvnějšku. Také v **Ostravě** Sokolové na jevišti vytvářeli březový háj pro milence vyznávající si lásku, Vašek s nimi cvičil, při Mařenčině žárlivém výpadu vtrhly na jeviště Jeníkovy fanyanky, Jeník se klaněl pivu na oltáři, ale všechno to dávalo smysl, protože sólisté s chórem přirozeně spoluhráli, vzájemně na sebe reagovali. A Veronika Rovná a Martin Šrejma byli skutečně famózní pár, herecky i pěveckým výrazem, dokázali rozehrát každý drobný špílec – se smyslem pro ironii a sebeironii. Aniž by se ztratila hloubka citu, která ve Smetanově hudbě zní. Dojemný je i Václav Čížek, když jako Vašek za sebou na jevišti táhne ne jednoho dřevěného kačera, ale rovnou celé hejno. Rozesadí je kolem sebe a povídá si s nimi. Prostě ještě dítě. Kecal Martina Gurbaľa jako obchodník a pragmatik vezme i prohru zcela věcně. V **Ostravě** najednou do sebe všechno zapadá, vykreslení povah, vztahů i tematizace typických českých atributů.

Veronika Rovná a Martin Šrejma si spolu zahráli i další hašteřivý pár: Vendulku a Lukáše v Hubičce. Ano, divák měl možnost projít světem Smetanových oper společně se sevřeným souborem sólistů (ať už v angažmá, nebo stálých hostů), kteří dlouhodobě spoluurčují podobu tamního operního **divadla**. A já osobně se každý den těšila na to, jak se potkají s další smetanovskou rolí – a obdivovala, jak zvládají náročné party několik dní za sebou, byť někdy už únava, pravda, trochu znát byla. Právě Veronika Rovná je pro mě hlavní hvězdou cyklu: Ludiše v Braniborech v Čechách, Mařenka v Prodané nevěstě, Anežka ve Dvou vdovách, Vendulka v Hubičce (a to nastudovala ještě Jitku v Daliborovi a Hedviku v Čertově stěně), vše zazpíváno s intonační jistotou, průzračně čistě – podle situace a postavy tu lyricky, tu dravěji. Ve všech inscenacích s výjimkou Libuše je obsazen Martin Gurbaľ, v březnu byl k vidění jako Kmet v Braniborech v Čechách, Kecal v Prodané nevěstě, Otec Paloucký v Hubičce a konšel Malina v Tajemství. Árii Rozlučme se s domovem zazpíval bez patosu a sentimentu, jinak byl jeho Kmet tak trochu popletený, zahráný se sebeironií. Gurbaľ patří ke

zpěvákům, kteří na jevišti vždy dokážou zrcadlit svou osobnost a zároveň vystihnout odlišnosti postav, které představují. A tak mají jeho Otec Paloucký a konšel Malina společně jisté dobráctví, a přesto jsou každý jiný. Malina je smířlivý, až dojatý. Paloucký patří k postavám zcela nezapomenutelným: jak rozmrzele dává najevo, že už opravdu chce mít klid, číst si, a ne honit po kopcích nerozumné milence a doma hlídat řvoucí dítě.

V inscenacích **Jiřího Nekvasila**, Rocca a také Tomáše Studeného (Tajemství) byli sólisté zjevně vedeni k velmi přirozenému, pravdivému jevištnímu jednání – každé ušklibnutí, pousmání, pokrčení rameny tu nese význam a z postav dělá uvěřitelné lidi s uvěřitelnými emocemi. Základní přístup Tomáše Studeného ke Smetanovi se příliš neliší od Nekvasilova, Tajemství inscenuje s nadsázkou, na přiznaném divadelním pódiu. Jeho inscenace je zábavná, jakkoli komiku místy oslabuje, ani Bonifáce nenechal Josefa Škarku hrát jako směšnou figuru. V Hubičce, která pro mě celkově patří k jednomu z vrcholů cyklu, Nekvasil z Matouše a pašíru udělal Krakonoše – však Eliška Krásnohorská příběh zasadila do Podkrkonoší. Josef Škarka tu kouří fajfku a přitahuje holí mraky, skřivánek, kterého zdraví Barče, odkazuje nejspíše ke zvědavé sojce z Podkrkonošských pohádek. Vtipná asociace, která dává celému obrazu originální ráz. Nekvasilova Hubička se odehrává na scéně Jakuba Kopeckého, která je interiérem i exteriérem v jednom, kostýmy (Simona Rybáková) sboru se vzorkem stromečků splývají s tapetou. Na pozadí "visí" kopeček s kostelíčkem. Vyvýšené divadelní pódium je tady v prvním jednání stolem, ale zároveň i celou vesnicí, když si sousedé přinesou své domečky, spor Lukáše a Vendulky je prostě věc veřejná. Vše je **divadlo**, divadelní metafora. A zmenšené domečky pak najdeme i v dalších inscenacích.

V Braniborech v Čechách takové domky hoří jako obraz vypálené vesnice. Scénograf Petr Matásek tu **Jiřímu Nekvasilovi** vytvořil další otevřeně divadelní prostor. Malovaná kopcovitá krajina visící nad jevištěm má podobu nahých ženských těl. Prostoru dominuje divadelní lávka, na které se střídají postavy jako na orloji, vyzdobené těmi správnými erby. Braniboři v Čechách možná nejsou na první pohled komickou operou, ale i k ní režisér přistoupil s jemnou ironií, inscenace je to velmi vtipná, v detailech, jakými je bezmocné rozhazování rukou, kterým David Szendiuch coby Volfram Olbramovič také tak trochu glosuje českou povahu. Není tu jednoznačných hrdinů, v žádném případě jím není divoký Jíra v podání Luciana Mastra. A když už jsme u tohoto italského zpěváka, skvěle zpívá také Jarka v Čertově stěně, samozřejmě perfektní češtinou, ostatně žije v **Ostravě** už dvacet let. Stejně dlouho tu pravidelně působí i Gianluca Zampieri, který je půvabným, komickým Michálkem v Čertově stěně, přímo nadsakujícím při představení, že by si Vok Vítkovic mohl vzít za ženu jeho dceru Katušku. Jinak je Nekvasilova Čertova stěna (logicky) nejvážnější z jeho **ostravských** smetanovských inscenací, a také nejmetaforičtější. S ostatními ji spojuje jednoduchost, přiznaná divadelnost: scénograf Daniel Dvořák člení prostor posuvnými panely, na které též promítá Smetanův portrét. Nekvasil pak jako pointu inscenace ztotožňuje Voka se skladatelem, když ho nechává na jevišti sehrát etudu ohluchnutí. Nakonec proč ne. Ale vraťme se ještě k Braniborům v Čechách, kterými březnová smetanovská série začala. Latka byla okamžitě velmi vysoko, i díky energickému nastudování dirigenta **Jakuba Kleckera** a parádním sborovým pasážím, těm bojovným i těm ztišeným – Jurij Galatenko vede sbor již po mnoho let vskutku více než dobře. Hlediště bylo plné, atmosféra báječná. Jakož i na dalších představeních. **Jakub Klecker** pak ještě dirigoval Tajemství – a i to byl výsostný hudební zážitek. Jinak se většina představení odehrála pod taktovkou současného šéfa **Marka Šedivého**, Libuši nastudoval Robert Jindra – a tak se tu v březnu představili všichni hudební ředitelé **ostravské opery**, za jejichž šéfování cyklus vznikl.

Smetana velkooperní

Jedna inscenace do **ostravského** Smetanova cyklu svou poetikou nezapadá: Dalibor. Vznikla v koprodukcí s plzeňským **Divadlem** J. K. Tyla a zcela v ní chybí nadhled, s jakým k inscenování Smetany přistupovali tvůrci v **Ostravě**. Daniel Dvořák pro režiséra Martina Otavu vytvořil scénu, která se tváří moderně: prosvětlený je přístřešek pro krále, neonově svítí i stoličky a stolek ve vězení. Ale hraje se tu pohříchu staré **divadlo**, zbytečně se sem a tam stěhují schůdky, operácky se gestikuluje. Za patosem se ztrácejí lidské momenty, zůstává prázdnost. Při vší úctě k Jolaně Fogašové, její hlas zní poničeně, ostře, v každé poloze jinak – a rejstřík gest a postojů jako by okoukala z inscenací konce 19. století. Příliš herecké autenticity nebylo ani v projevu Tomáše Juháse, jakkoli Dalibora skvěle zpívá, hlasem naopak pěkně barevným a posazeným. Výborně do této inscenace zapadl Martin Bárta coby sošný král Vladislav, který v ostatních inscenacích svým prkenným, do sebe zahleděným "hereckým" projevem působil poněkud nepatřičně. Jakkoli mu nutno přiznat, že smetanovské party zpívá dokonale, ať už Voka, Kalinu, Chrudoše, či právě Vladislava, fascinující je jeho dikce, rozumět je mu opravdu každé slovo. Za dirigentským pultem byl v Daliborovi **Jiří Habart**, orchestr si pod jeho vedením také vybral slabší chvíli, a tak bylo představení Dalibora po všech stránkách jednoznačně nejslabším článkem **ostravského** Smetanova **operního** cyklu.

Libuše na závěr

Libuši nastudoval Robert Jindra s Janáčkovou filharmonií **Ostrava** a Pražským filharmonickým sborem. A byl to parádní závěr, díky jemu i sólistům, v čele s Márií Porubčinovou, která Libuši zpívá s neuvěřitelnou lehkostí, neokázale, nepateticky. Intenzivní závěr akce, která ukázala, kolik krásné hudby Smetana složil a jak současně jeho opery dnes mohou vyznít.

Smetanovy **operu** v **Ostravě** zjevně nenastudovali z povinné úcty k velikánovi minulosti, ale s důvěrou, že jsou jeho díla aktuální a inspirativní dodnes.

FOTO MARTIN POPELÁŘ

Kecal (Martin Gurbal) hledá Jeníka (Martin Šrejma) v hospodě, kde právě skončil hold božskému pivu v Prodané nevěstě

Podkrkonošská krajina Hubičky s Matoušem coby Krakonošem (Josef Škarka), mezi Tomšem (Jiří Rajniš ml.) a Lukášem (Martin Šrejma) sedí zmožený Paloucký (Martin Gurba), přihlíží Barče (Lucie Kaňková)

Pocta dvouseťletému současníkovi

Téměř čtyři tisíce diváků, z toho dvě stě padesát ze zahraničí, navštívilo Smetanovský operní cyklus v Ostravě, který začal 2. března, v den 200. výročí narození Bedřicha Smetany, představením jeho první opery Braniboři v Čechách. Osm dokončených Smetanových oper v devíti dnech, z toho šest vlastních inscenací Národního divadla moravskoslezského a jedna v koprodukcii s Plzní. A na závěr koncertní provedení Libuše.

LENKA ŠALDOVÁ

A byl to zážitek. Protože Smetanovy opery v Ostravě zjevně nenastudovali z povinné úcty k velikánovi minulosti, ale s důvěrou, že jsou jeho díla aktuální a inspirativní dodnes. Inscenátoři přitom nehledají prvoplánové paralely s dnešními politickými či společenskými poměry, nepřicházejí s provokativními myšlenkovými koncepcemi. Ale nacházejí ve Smetanových operách příběhy lidí, jejichž sny, touhy, lásky, radosti a strasti jsou stejně jako ty, které prožíváme my dnes. A opravdu: ukazuje se, že tím jsou Smetanovy opery veskrze současné, at už zpracovávají historickou látku, legendy, inspirované francouzskou salonní konverzáčkou, nebo vesnickým prostředím.

SMETANA EXISTENCIÁLNÍ

Výše napsané ovšem neznámá, že by inscenátoři nepřinášeli překvapivý výklad díla, překvapivá jevištní řešení. Nejvíce se od inscenační tradice odklonil slovinský režisér a scénograf Rocc ve *Dvou vdovách*, když za suverenitou Karolíny, která jako vdova samostatně vládne svému panství, objevil trauma osamělé ženy, utápějící své nenaplněné touhy v alkoholu. Ztrácí tak zábrany a zjevně jí více než láska chybí sex. Přichází jí tak vzhod Ladislav, ale pěkně vyzývá doráží i na Mumlala. Soňa Godarská frustraci perfektně zahraje a vyzpívá. To je mimochodem základ úspěchu většiny ostravských smetanovských inscenací, hudební nastudování jde ruce v ruce s jevištním, zpěv s hereckou akcí.

Není divu, že Anežka nebere Karolínuin zájem o Ladislava jen jako škádlení a hru – ve vztahu sester je znát skutečná řevnivost, jedna na druhou umí i pořádně ranit, zashňout na slabém místě: Veronika Rovná coby Anežka hezky paroduje přepilou Karolínu. V salonu

mají rakve (aby nezapomněly?). Mumlal (jak ho hraje František Zahradníček) je pěkný macho. Ladislav když to vidí, radši nakonec uteče... Rocc prostě našel v komediálních *Dvou vdovách* silný existenciální rozměr.

SMETANA HRAVÝ

Smetanovský operní cyklus začal Jiří Nekvasil, režisér a ředitel divadla, připravovat v roce 2014. Tehdy nastudoval *Čertovu stěnu*, poté ještě *Braniboři v Čechách*, *Hubičku* a *Prodanou nevěstu*. Jakkoli jsou to díla rozmanitá, Nekvasilovy inscenace spojuje hravost a smysl pro divadelní metaforu. A pokud nějaké téma, tak nejspíše česká národní povaha. Zvláště patrné je v *Prodané nevěstě*. Ostravská inscenace týmu Jiří Nekvasil – Daniel Dvořák navazuje na tu pražskou z roku 2004. Přiznáváme, tehdy jsem si s ní nevěděla rady. Všechny ty akce cvičenců Sokola i rituály s pivem mi připadaly naroubované zvnějšku. Také v Ostravě Sokolové na jevišti vytvářeli březový háj pro milence vyznávající si lásku, Vašek s nimi cvičil, při Mařenčině žárlivém výpadu vtrhl na jeviště Jeníkovy fanynky, Jeník se klaněl pivo na oltáři, ale všechno to dávalo smysl, protože sólisté s chórem přirozeně spoluhráli, vzájemně na sebe reagovali. A Veronika Rovná a Martin Šrejma byli skutečně famózní pár, herecký i pěvecký výrazem, dokázali rozehráť každý drobný špílec – se smyslem pro ironii a sebeironii. Aniž by se ztratila hloubka citu, která ve Smetanově hudbě zní. Dojemný je i Václav Čížek, když jako Vašek za sebou na jevišti táhne ne jednoho dřevěného kačera, ale rovnou celé hejno. Rozesadí je kolem sebe a povídá si s nimi. Prostě ještě dítě. Kecal (Martin Gurbal) jako obchodník a pragmatik vezme i prohru zcela věcně. V Ostravě najednou do sebe všechno zapadá, vykreslení povah, vztahů i tematizace typických českých atributů.

Veronika Rovná a Martin Šrejma si spolu zahráli i další hašteřivý pár: Vendulka a Lukáš v *Hubičce*. Ano, divák měl možnost projít světem Smetanových oper společně se seřevným souborem sólistů (ať už v angažmá, nebo stálých hostů), kteří dlouhodobě spolupracují podobu tamního operního divadla. A já osobně se každý den těšila na to, jak se potkají s další smetanovskou rolí – a obdivovala, jak zvládají náročné party několik dní za sebou, být někdy už únava, pravda, trochu znát byla. Právě Veronika Rovná je pro mě hlavní hvězdou cyklu: *Ludie* v *Branibořech v Čechách*, *Mařenka* v *Prodané nevěstě*, *Anežka* ve *Dvou vdovách*, *Vendulka* v *Hubičce* (a to nastudovala ještě *Jitku* v *Daliborovi a Hedviku* v *Čertově stěně*), vše zaspíváno s intonační jistotou, průzračně čistě – podle situace a postavy tu lyričtěji, tu dravěji. Ve všech inscenacích s výjimkou *Libuše* je obsazen Martin Gurbal,

Kecal (Martin Gurbal) hledá Jeníka (Martin Šrejma) v hospodě, kde právě skončil hold božskému pivu v *Prodané nevěstě*. FOTO MARTIN POPELÁŘ

Smetanovy opery v Ostravě zjevně nenastudovali z povinné úcty k velikánovi minulosti, ale s důvěrou, že jsou jeho díla aktuální a inspirativní dodnes.

Podkrkonošská krajina *Hubičky* s *Matoušem* coby *Krakonošem* (Josef Škarka), mezi *Tomšem* (Jiří Rajniš ml.) a *Lukášem* (Martin Šrejma) sedí zmožený *Paloucký* (Martin Gurbal), přihlíží *Barče* (Lucie Kaňková) FOTO MARTIN POPELÁŘ

v březnu byl k vidění jako *Kmet v Branibořech v Čechách*, *Kecal* v *Prodané nevěstě*, *Otec Paloucký* v *Hubičce* a *konšel Malina* v *Tajemství*. *Árii Rozlučme se* s domovem zazpíval bez patosu a sentimentu, jinak byl jeho *Kmet* tak trochu popletený, zahráný se sebeironií. *Gurbal* patří ke zpěvákům, kteří na jevišti vždy dokážou zrcadlit svou osobnost a zároveň vystihnout odlišnosti postav, které představují. A tak mají jeho *Otec Paloucký* a *konšel Malina* společně jisté dobráctví, a přesto jsou každý jiný. *Malina* je smířlivý, až dojatý. *Paloucký* patří k postavám zcela nezapomenutelným: jak rozmrzele dává najevo, že už opravdu chce mít klid, číst si, a ne honit po kopcích nerozumné milence a doma hlídat fvoucí dítě.

V inscenacích Jiřího Nekvasila, *Rocca* a *Tomáše Studeného* (*Tajemství*) byli sólisté zjevně vedeni k velmi přirozenému, pravdivému jevištnímu jednání – každé ušklibnutí, pousmání, pokrčení rameny tu nese význam a z postav dělá uvěřitelné lidi s uvěřitelnými emocemi. Základní přístup *Tomáše Studeného* ke Smetanovi se příliš neliší od Nekvasilova, *Tajemství* inscenuje s nadsázkou, na přiznání divadelním pódiu. Jeho inscenace je zábavná, jakkoli komiku místy oslabuje, ani *Boniáce* nenechal *Josefa Škarku* hrát jako směšnou figuru. V *Hubičce*, která pro mě celkové patří k jednomu z vrcholů cyklu, Nekvasil z *Matouše* a *pašíru* udělal *Krakonoše* – však *Eliška Kránsnohorská* příběh zasadila do *Podkrkonoší*. *Josef Škarka* tu kouří fajfku a přitahuje holi mraky, skřivánek, kterého zdraví *Barče*, odkazuje nejspíše ke zvědavé sojce z *Podkrkonošských pohádek*. Vtipná asociace, která dává celému obrazu originální ráz. *Nekvasilova Hubička* se odehrává na scéně *Jakuba Kopeckého*, která je interiérem i exteriérem v jednom, kostýmy (*Simona Rybáková*) sboru se vzorkem stromčeků splývají s tapetou. Na pozadí „visí“ kopeček s kostelíčkem. Vyzdobené divadelní podium je tady v prvním jednání stolem, ale zároveň i celou vesnicí, když si sousedé přinesou své domečky, spor *Lukáše* a *Vendulky* je prostě věc veřejná. Vše je divadlo, divadelní metafora. A zmenšené domečky pak najdeme i v dalších inscenacích.

V *Branibořech v Čechách* takové domky hoří jako obraz vypálené vesnice. Scénograf *Petr Matásek* k Jiřímu Nekvasilovi vytvořil další otevřený divadelní prostor. Malovaná kopcovitá krajina visící nad jevištěm má podobu nahých ženských těl. Prostoru dominuje divadelní lávka, na které se střídají postavy jako na orloji, vyzdobené těmi správnými erby. *Braniboři v Čechách* možná nejsou na první pohled komickou operou, ale i k ní režisér přistoupil s jemnou ironií, inscenace je to velmi vtipná, v detailech, jakými je bezmocné rozhazování rukou, kterým *David Szendiuch* coby *Volfram Olbramovc* také tak trochu glosuje českou povahu. Není tu jednoznačných hrdinů, v žádném případě jim není divoký *Jíra* v podání *Lúciaho Mastra*. A když už jsme u tohoto italského zpěváka, skvěle zpívá také *Jarka* v *Čertově stěně*, samozřejmě

perfektní češtinou, ostatně žije v Ostravě už dvacet let. Stejně dlouho tu pravidelně působí i *Gianluca Zampieri*, který je půvabným, komickým *Michálem* v *Čertově stěně*, přímo nadsakujícími při představení, že by si *Vok Vitkovic* mohl vzít za ženu jeho dceru *Katušku*. Jinak je *Nekvasilova Čertova stěna* (logicky) nejvážnější z jeho ostravských smetanovských inscenací, a také nejmetaforičtější. S ostatními ji spojuje jednoduchost, přiznaná divadelnost: scénograf *Daniel Dvořák* člení prostor posuvnými panely, na které též promítá Smetanův portrét. *Nekvasil* pak jako pointu inscenace ztotožňuje *Voka* se skladatelem, když ho nechává na jevišti sehrát etudu ohluchnutí. Nakonec proč ne.

Ale vratme se ještě k *Branibořím v Čechách*, kterými březnová smetanovská série začala. *Lařka* byla okamžitě velmi vysoko, i díky energickému nastudování dirigenta *Jakuba Kleckera* a parádním sborovým pasážím, těm bojovným i těm ztišeným – *Jurij Galatenko* vede sbor již po mnoho let vskutku více než dobře. Hleděště bylo plné, atmosféra báječná. Jakož i na dalších představeních. *Jakub Klecker* pak ještě dirigoval *Tajemství* – a i to byl výsostný hudební zážitek. Jinak se většina představení odehrává pod taktovkou současného šéfa *Marka Šedivého*, *Libuši* nastudoval *Robert Jindra* – a tak se tu v březnu představili všichni hudební ředitelé ostravské opery, za jejichž šéfování cyklus vznikl.

SMETANA VELKOPERNÍ

Jedna inscenace do ostravského Smetanova cyklu svou poetikou nezapadá: *Dalibor*. Vznikla v koprodukcii s plzeňským *Divadlem J. K. Tyla* a zcela v ní chybí nadhled, s jakým k inscenování Smetany přistupovali tvůrci v Ostravě. *Daniel Dvořák* pro režiséra *Martina Otavu* vytvořil scénu, která se tváří moderně: prosvětlený je přístřešek pro krále, neonové svítí i stoličky a stolek ve scéně. Ale hraje se tu po hříchu staré divadlo, zbytečně se sem a tam stěhují schůdky, operácky se gestikuluje. Za patosem se ztrácejí lidské momenty, zůstává prázdné. Při vši úctě k *Jolaně Fogašové*, její hlas zní poníčeně, ostře, v každé poloze jinak – a rejstřík gest a postojů jako by okoukala z inscenací konce 19. století. Přilíší herecké autenticity nebylo ani v projevu *Tomáše Juháse*, jakkoli *Dalibora* skvěle zpívá, hlasem naopak pěkně barevným a posazeným. Výborné do této inscenace zapadl *Martin Bárta* coby soňný král *Vladislav*, který v ostatních inscenacích svým prkenným, do sebe zahleděným „hereckým“ projevem působil poněkud nepatřičně. Jakkoli mu nutno přiznat, že smetanovské party zpívá dokonale, at už *Voka*, *Kalínu*, *Chrušedo*, či právě *Vladislava*, fascinující je jeho dikce, rozumět je mu opravdu každé slovo. Za dirigentským pultem byl v *Daliborovi* *Jiří Habart*, orchestr si pod jeho vedením také vybral slabší chvíli, a tak bylo představení *Dalibora* po všech stránkách jednoznačně nejslabším článkem ostravského Smetanova operního cyklu.

LIBUŠE NA ZÁVĚR

Libuši nastudoval *Robert Jindra* s *Janáčkovou filharmonií Ostrava* a *Prážským filharmonickým sborem*. A byl to parádní závěr, díky jemu i sólistům, v čele s *Márií Porubčinovou*, která *Libuši* zpívá s neuvěřitelnou lehkostí, neokázale, nepateticky. Intenzivní závěr akce, která ukázala, kolik krásné hudby Smetana složil a jak současně jeho opery dnes mohou vyznít.

« zpět na začátek